

Telemedicina és digitális egészségügyi megoldások hajléktalanok körében

Digitális Egészségügyi Megoldások az Orvoslásban

FELMÉRÉSEK A TELEMEDICINA IRÁNTI ATTITÜDÖKRŐL, A DIGITÁLIS ESZKÖZÖKHÖZ VALÓ HOZZÁFÉRÉSRŐL ÉS TELEMEDICINÁLIS SZOLGÁLTATÁS BEVEZETÉSÉNEK MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁRÓL

Gyorsjelentés a Semmelweis Egyetem Digitális Egészségügyi Kutatócsoportja és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kutatásairól

Telemedicina iránti attitűdök felmérése hajléktalanok körében

FELMÉRÉS EREDMÉNYEI 2022

BEVEZETÉS

Az utóbbi években egyre szélesebb körben megjelentek a digitális eszközök az egészségügy területén, ezt pedig a koronavírus-járvány csak felerősítette. A Semmelweis Egyetem Digitális Egészségügyi Kutatócsoportja és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat közös, több éven keresztül folyó kutatómunkában azt igyekszik felmérni, hogy az olyan sérülékeny csoportok és kedvezőtlen szocioökonómiai háttérrel rendelkező társadalmi rétegek, mint a hajléktalanok, egészségügyi hozzáférését és ellátását hogyan javíthatják az olyan digitális technológiák, mint a telemedicina vagy az okostelefon-alapú platformok, ezen keresztül pedig képes lehet-e a technológia szignifikánsan kiegyenlíteni az egészségügyi ellátórendszerrel kapcsolatos egyenlőtlenségeket.

A kutatások közül eddig három felmérés zajlott le sikeresen, jelen gyorsjelentésünkben ezekről számolunk be röviden:

- 1) [Telemedicina iránti attitűdök hajléktalanok körében](#)
- 2) [Telemedicina pilot projekt hajléktalanellátó intézményekben](#)
- 3) [Digitális eszközökhöz való hozzáférés és egészségügyi célú internethasználat hajléktalanok körében](#)

A kutatások legfontosabb megállapításai:

- A hajléktalanpopuláció a hazai referenciacsoporttal megegyező mértékben nyitott a telemedicina használata iránt.
- A telemedicina használata iránti nyitottságot elsősorban az egészségügyi ellátórendszerbe vetett bizalom alapozza meg.
- A telemedicina pilot projektben részt vevő hajléktalan kliensek és orvosok is magas elégedettségi szintről számoltak be, az értékelés az utánkövetési fázisban is magas maradt.
- A telemedicinális szolgáltatás egyik sarokkövét jelentik az intézményi asszisztensek, akik az orvos munkáját és a beteg rendszerbeli eligazodását is hatékonyan tudják kísérni.
- A hajléktalan személyek körében a kontrollcsoporthoz képest alacsonyabb, de stabil, jól mérhető digitális eszközhasználat és egészségügyi célú internethasználat jellemző.
- A hajléktalan személyek körében megfigyelhető egy digitálisan aktív csoport is, további célzott kutatással és ezen személyek szorosabb bevonásával a jövőben a hajléktalanok számára célzott digitális egészségügyi szolgáltatások tervezhetőek.

A kutatás az OTKA -FK 134372 számú kutatási alapprogram keretében valósult meg.

1) TELEMEDICINA IRÁNTI ATTITÚDOK HAJLÉKTALANOK KÖRÉBEN

MÓDSZERTAN:

2020. április 14-21. között a Magyar Máltai Szeretetszolgálat segítségével a kutatócsoport 4 budapesti hajléktalanellátó intézményben saját fejlesztésű kérdőívvel mérte fel 98 hajléktalan személy digitális egészségügyi technológia, különös tekintettel a telemedicina (vagyis az online videóplatformon megvalósuló távvizit) iránti attitűdjeit. Kontrollcsoportként két, közepes méretű budapesti háziorvosi praxis 110 betege töltötte ki a kérdőívet.

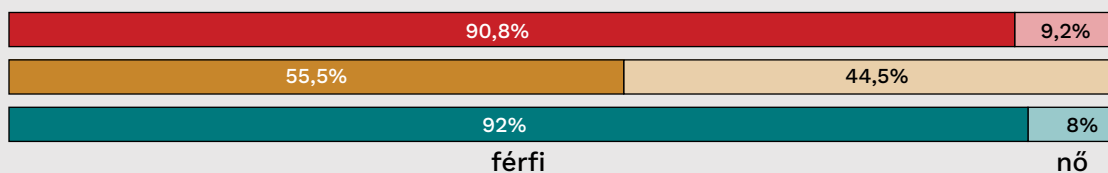
A kutatás eredményeit a kutatócsoport tagjai a PLOS ONE folyóiratban tették közzé: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0261145>

EREDMÉNYEK:

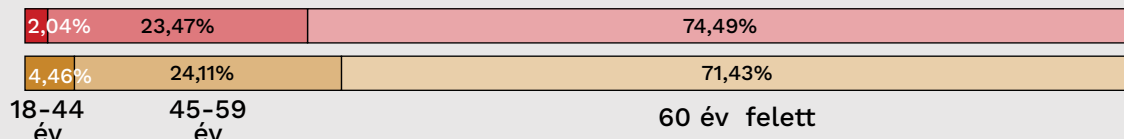
- [Demográfiai alapadatok](#)
- Telemedicina iránti attitűdök hajléktalanok körében

DEMOGRÁFIAI ALAPADATOK

Neme?

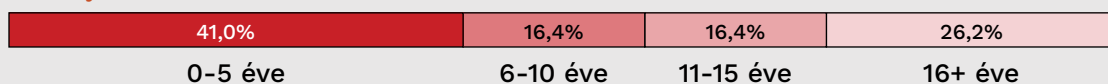
Kora?

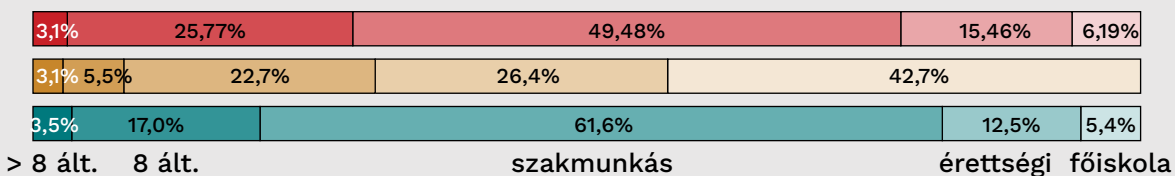
Hajléktalannak tartja magát?

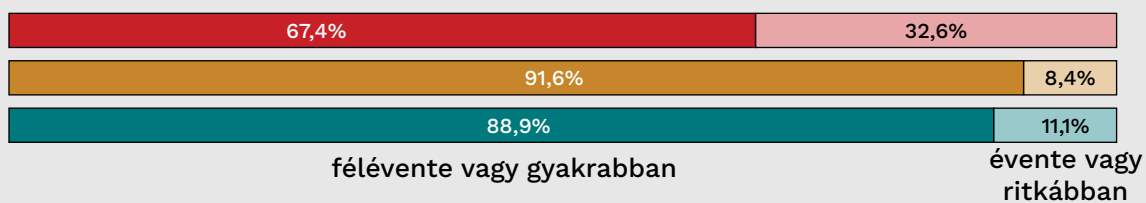
Mióta hajléktalan?

Mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

Milyen gyakran jár orvoshoz, vesz igénybe egészségügyi ellátást?

A KUTATÁS LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI:

A kontrollcsoport és a mintaösszevetéséből kiderült, hogy a hajléktalanpopuláció a lakosságnál nem elutasítóbb a telemedicina iránt, és az online vizit iránti nyitottságot elsősorban az egészségügyi ellátórendszerbe vetett bizalom alapozhatja meg. A hajléktalanpopuláció tagjai közül azok, akik úgy érzik, megkapják a megfelelő ellátást és gondozást, nagyobb eséllyel bíznak abban, hogy számukra a távvizit, mint ellátási forma is megfelelő lesz. A bizalom jelentőségét a WHO 2020-2025-re vonatkozó globális digitális egészségügyi stratégiája is kiemelten fontosnak tartja, és ezt kutatásunk is megerősítette. Viszont amíg ez más országokban az átlaglakosságra vetítve a technológia iránti bizalmat, illetve a biztonsági vagy adatvédelmi megfontolásokat jelenti, a hajléktalan személyeknél az egészségügyi intézményrendszerbe vetett bizalmat jelenti.

2) TELEMEDICINA PILOT PROJEKT

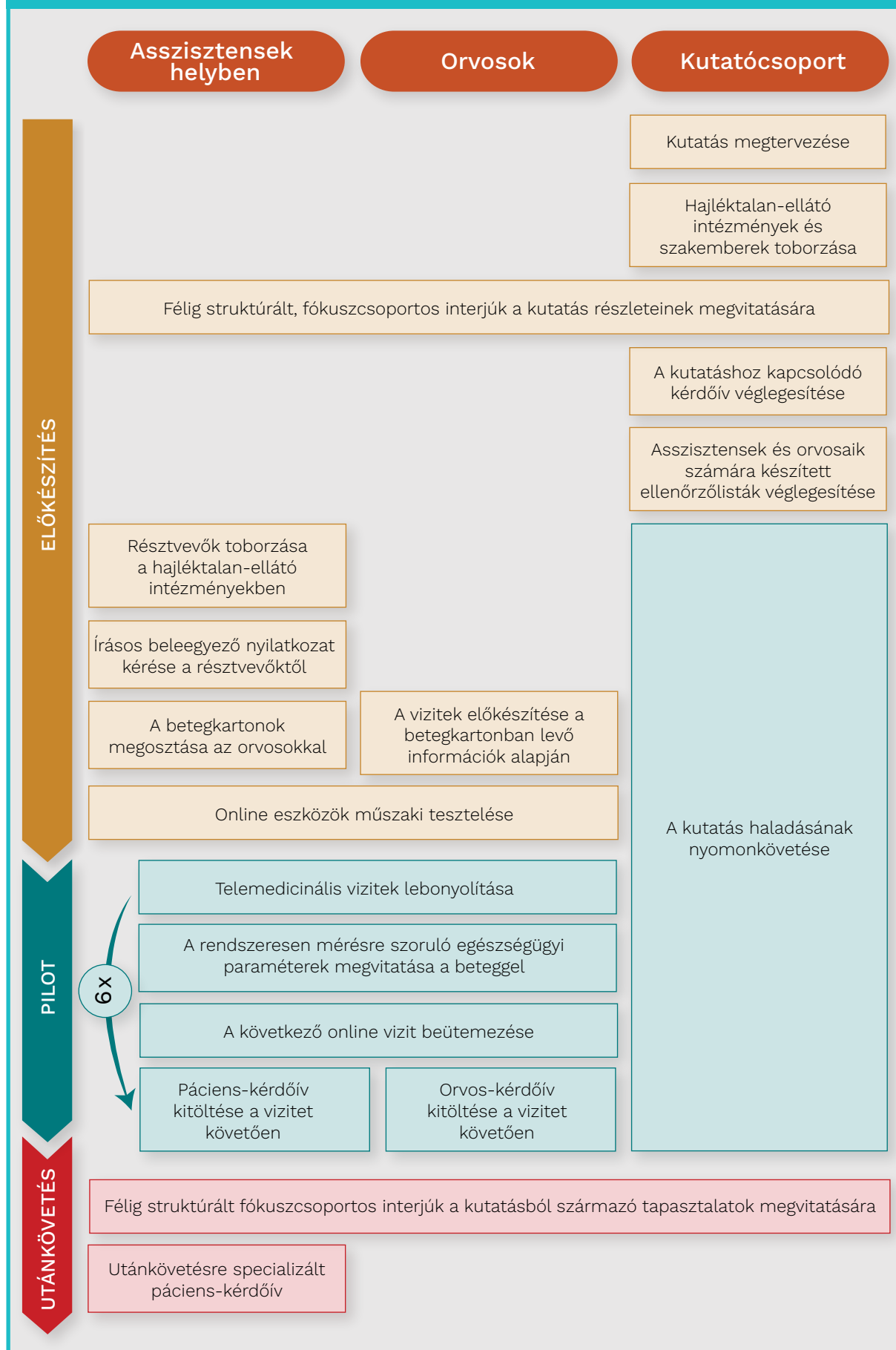
MÓDSZERTAN:

A hajléktalan személyek körében végzett attitűdvizsgálat eredményei alapján 2021 első felében 4 átmeneti szálláson, 12 hetes időtartamban, 6 online vizitből álló telemedicina pilot projekt tervezése és lebonyolítása zajlott a Digitális Egészségügyi Munkacsoport és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat együttműködésében. A teljes, 6 alkalomból álló távvizitsorozatot a 75 résztvevőből 55 páciens végezte el, és összesen 415 online vizitre került sor. A kutatócsoport a szakmai résztvevőkkel (orvosok, asszisztensek) fókuszcsoportos interjúkat végzett a projekt indulását megelőzően és azt követően is, ezen kívül 4-6 hónappal később a részt vevő pácienseket egy utánkövetéses (follow-up) kérdőívben kérdezték meg arról, hogy visszatekintve mennyire elégedettek a szolgáltatással, és amennyiben rendszeres ellátási formává válna a telemedicina, milyen valószínűséggel vennék azt rendszeresen igénybe.

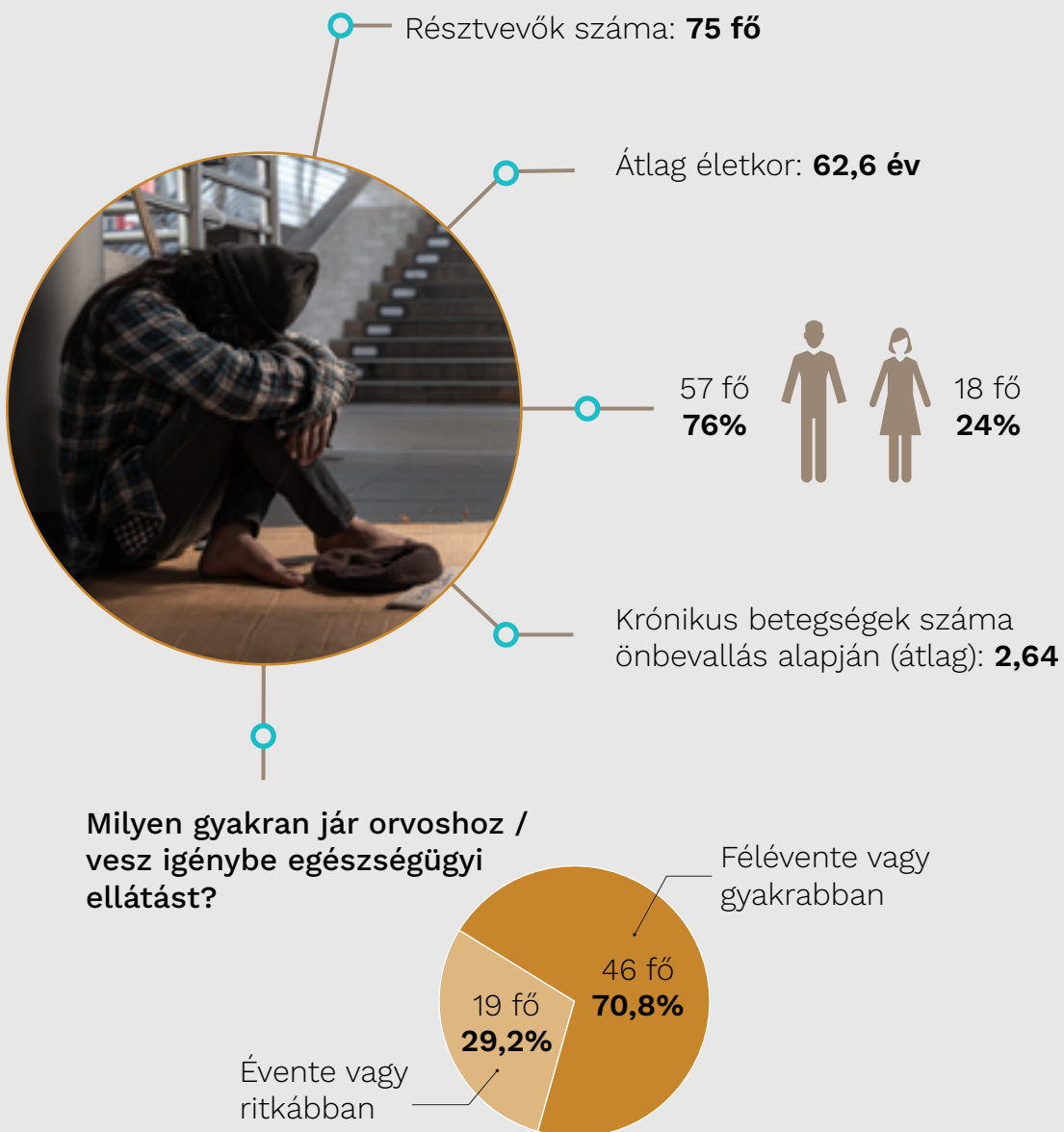
EREDMÉNYEK:

- [Telemedicina pilot folyamatábra](#)
- [Demográfiai adatok](#)
- [Technikai megvalósítás és ellátási jellemzők](#)
- [Betegek és orvosok értékelései](#)

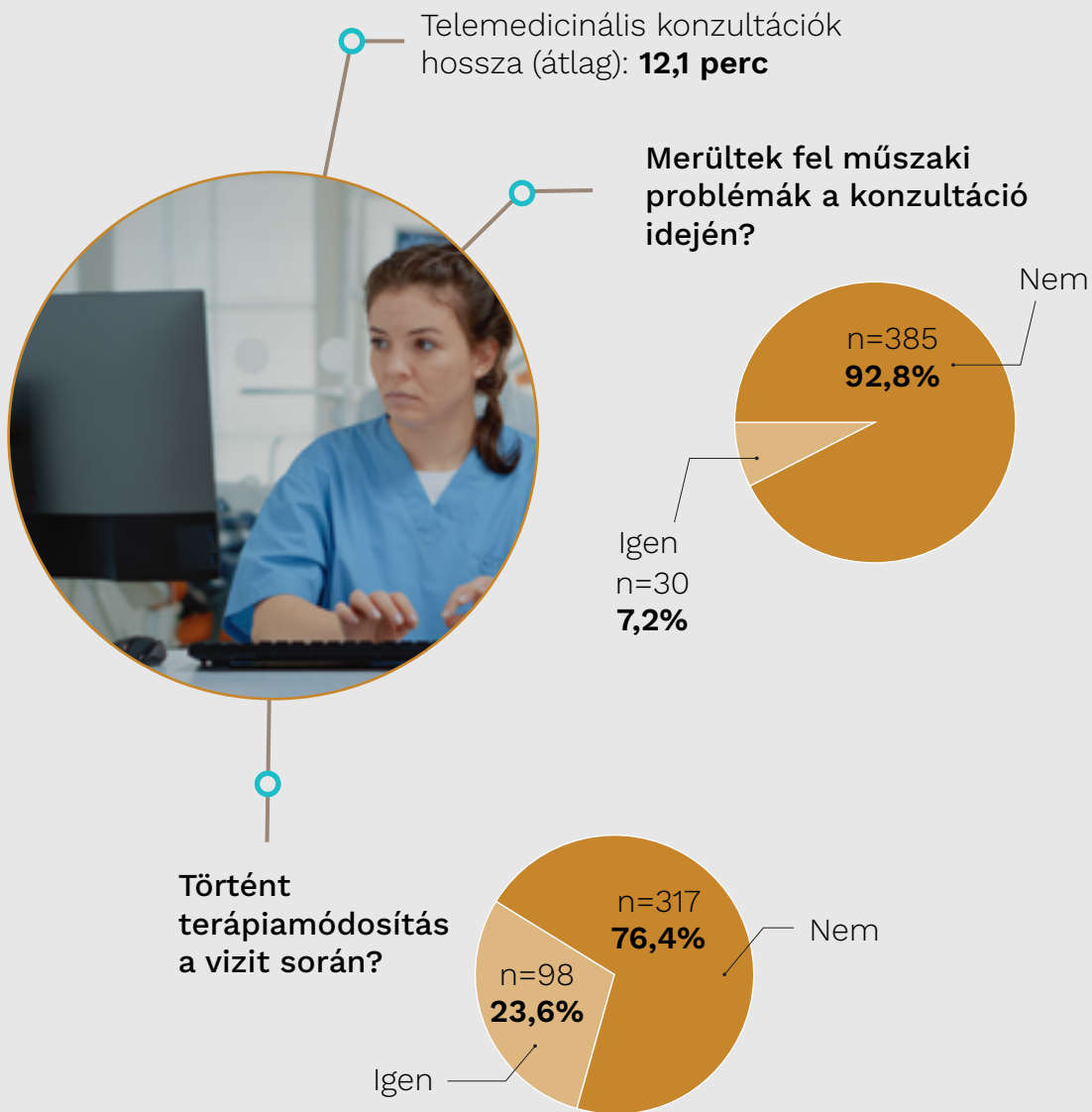
A TELEMEDICINA PILOT PROGRAM TERVEZÉSÉNEK ÉS LEBONYOLÍTÁSÁNAK FOLYAMATA

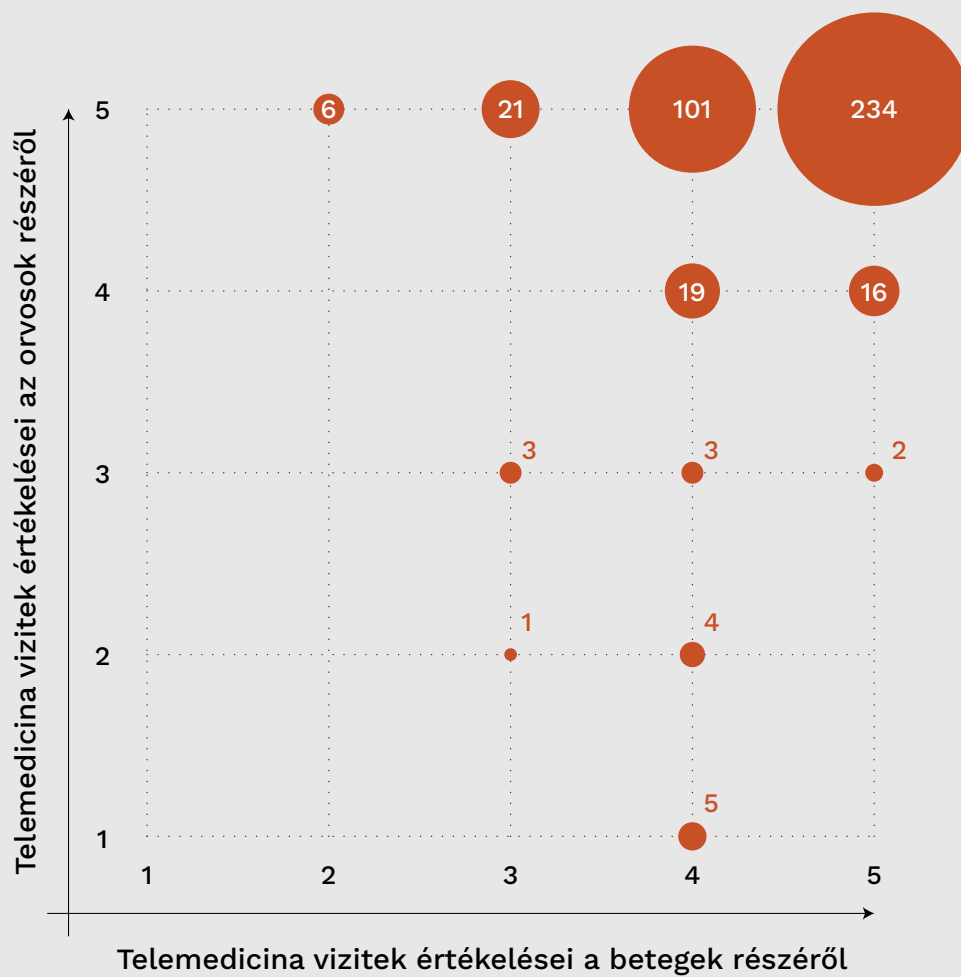
DEMOGRÁFIAI ADATOK

TECHNIKAI MEGVALÓSÍTÁS ÉS ELLÁTÁSI JELLEMZŐK

BETEGEK ÉS ORVOSOK ÉRTÉKELÉSEI

A PILOT PROJEKT LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI:

A telemedicina pilot projekt Magyarországon az első kísérlet volt arra, hogy a hajléktalanok körében teszteljük a telemedicinális szolgáltatás létjogosultságát. A legfontosabb eredmény, hogy a hat alkalomból álló vizitsorozatot minimális betegoldali lemorzsolódással a kutatócsoport végigvitte, a projekt a kliensek és az orvosok körében is magas elégedettséggel zárult, és az utánkövetésből az derült ki, hogy a hajléktalan kliensek nyitottak lennének egy efféle rendszeres egészségügyi szolgáltatás iránt. Ezen túl nagyon fontos eredmény, hogy a telemedicinális szolgáltatási folyamat kulcsa az intézményi asszisztens, aki a hajléktalanellátó intézményben egyszerre tud helyben segítséget nyújtani a kliensnek, ugyanakkor az orvost is segítheti az online vizit során. Amennyiben a szolgáltatáshoz kapcsolódó asszisztensi feladatokat akár szociális, akár egészségügyi szakembereknek egy szakmai képzés keretében el lehetne mélyíteni, ez a szolgáltatásforma akár a hajléktalanok szélesebb körében, illetve akár más hátrányos helyzetű társadalmi csoportokban is sikeresen alkalmazhatóvá válhatna.

3) DIGITÁLIS ESZKÖZÖKHÖZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI CÉLÚ INTERNETHASZNÁLAT HAJLÉKTALAN SZEMÉLYEK KÖRÉBEN

MÓDSZERTAN:

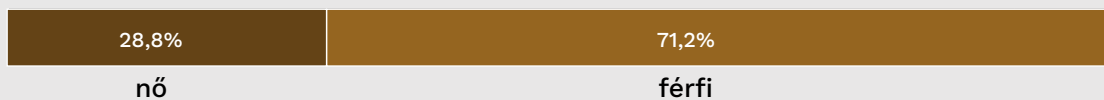
2021. április és augusztus között a Magyar Máltai Szeretetszolgálat segítségével saját fejlesztésű kérdőívvel 28 budapesti hajléktalanellátó intézményben 662 hajléktalan személyt kérdezett meg a kutatócsoport a digitális technológiához való hozzáférés, az egészségügyi célú internethasználat és a digitális készségek kérdéseiről. Néhány kérdésnél a mintához hazai referenciacsoportot lehetett illeszteni: ehhez a Digitális Egészségügyi Munkacsoport 2021. decemberében megjelent, 1500 fős, reprezentatív lakossági felmérése szolgáltatott eszközt, amely a digitális egészséggel kapcsolatos tudásról, hozzáférésről és attitűdről szólt.

EREDMÉNYEK:

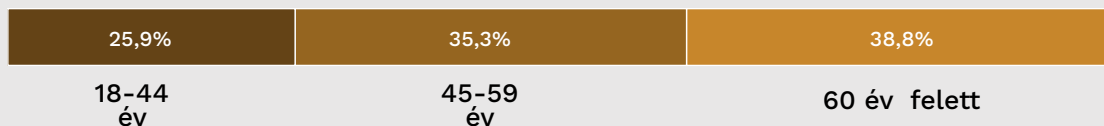
- [Demográfia](#)
- [Digitális eszközökhöz való hozzáférés](#)
- [Digitális eszközökhöz való hozzáférés akadályozó és elősegítő tényezői](#)
- [Digitálisan aktív hajléktalan csoport kiválogatásának kritériumai és jellemzői](#)

DEMOGRÁFIAI ALAPADATOK

Neme?

Kora?

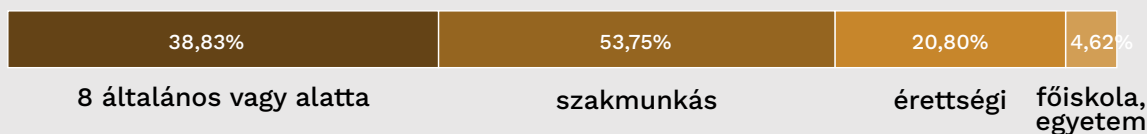
Hajléktalannak tartja magát?

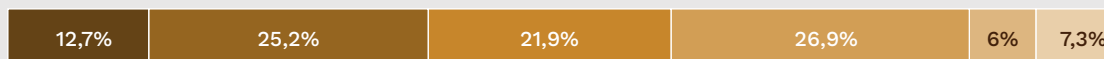
Mióta hajléktalan?

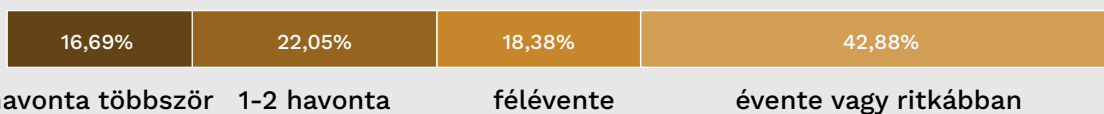
Mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

Milyen típusú hajléktalan-ellátó intézménybe sorolható?

Milyen gyakran jár orvoshoz, vesz igénybe egészségügyi ellátást?

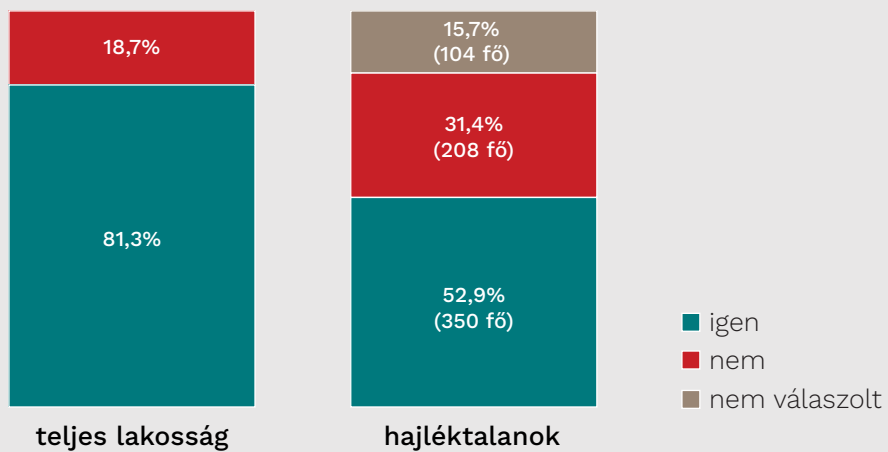

Van-e krónikus betegsége és/vagy legalább 6 hónapja, vagy annál hosszabb ideje fennálló, kezelést igénylő betegsége?

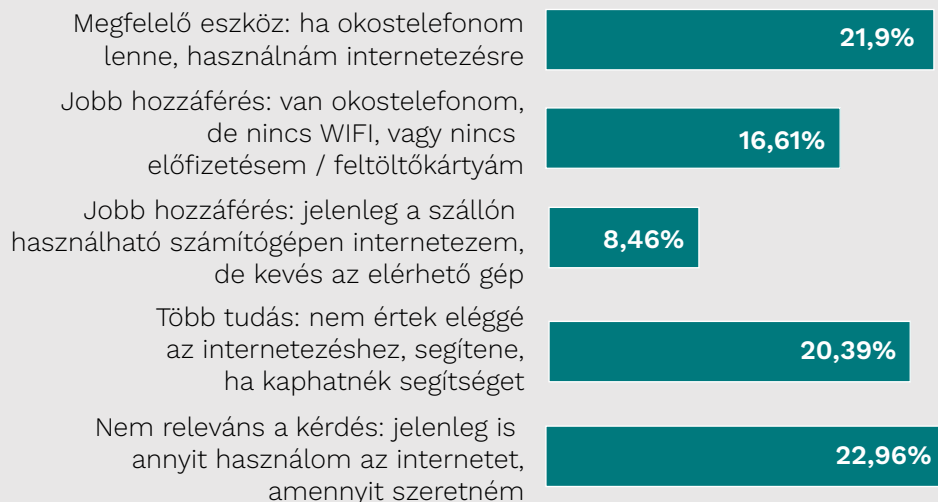
DIGITÁLIS ESZKÖZÖKHÖZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

Használta-e az internetet az elmúlt fél évben?

DIGITÁLIS ESZKÖZÖKHÖZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ELŐSEGÍTŐ TÉNYEZŐI

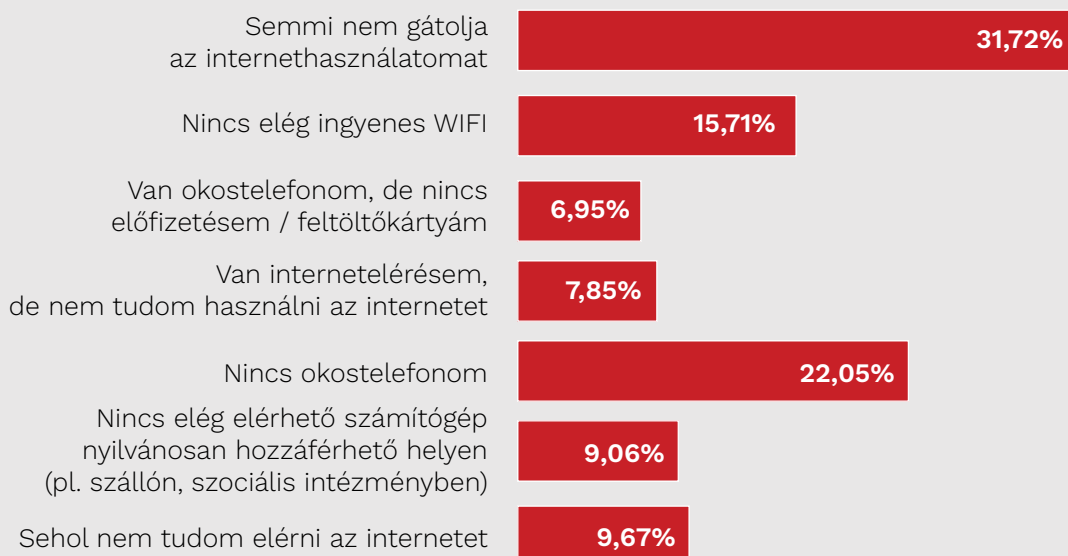
Mi segítene, hogy többet használja az internetet? (a válaszok százalékában)

Összes megkérdezett: **662 fő**
Válaszadó: **511 fő**
Nem válaszolt: **151 fő**

DIGITÁLIS ESZKÖZÖKHÖZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS AKADÁLYOZÓ TÉNYEZŐI

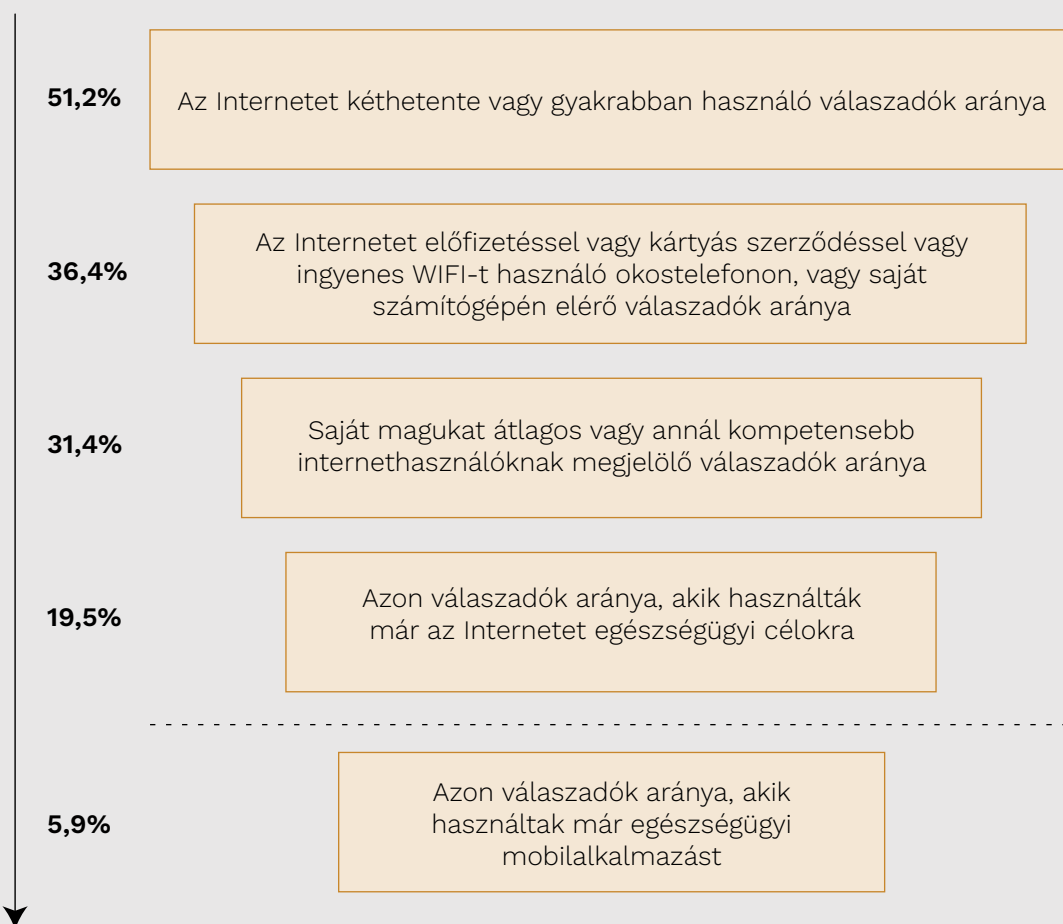
Mi akadályozza benne, hogy többet használja az internetet? (a válaszok százalékában)

Összes megkérdezett: **662 fő**
Válaszadó: **511 fő**
Nem válaszolt: **151 fő**

DIGITÁLISAN AKTÍV HAJLÉKTALAN-CSOPORT AZONOSÍTÁSÁNAK LÉPÉSEI

Válaszadók száma összesen: **662 fő**

A KUTATÁS LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI:

A minta és a referenciacsoport összevetéséből kiderült, hogy a hajléktalanok körében is jelentős az eszközhasználat: rendelkeznek mobiltelefonnal, és ezen belül az okostelefonok jelenléte is szignifikáns, használnak internetet és harmaduknál az egészségügyi célú eszközhasználat is jellemző. Sőt, a kutatás során az okostelefonhasználat, az egészségügyi célú internet- és mobilalkalmazás-használat alapján egy speciális, digitálisan aktív hajléktalancsoportot is detektálni tudtunk, akiknek jellemzőit egy további kutatásban kívánjuk alaposabban megvizsgálni. Mindez azt a fontos eredményt hozza, hogy a hajléktalanpopuláció bekapcsolható a digitális egészségügyi ellátórendszerbe, sőt speciálisan tervezett, holisztikus programok keretein belül maga az okostelefon is lehet kapocs a hajléktalanpopuláció és az egészségügyi ellátórendszer között.